

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 9ης Ιουλίου 2013

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων του 2013 της Ιταλίας και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας της Ιταλίας, 2012-2017

(2013/C 217/11)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 5 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών⁽²⁾, και ιδίως το άρθρο 6 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της επιτροπής απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της οικονομικής και δημοσιονομικής επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της επιτροπής κοινωνικής προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της επιτροπής οικονομικής πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Στις 26 Μαρτίου 2010, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε με την πρόταση της Επιτροπής για τη δρομολόγηση νέας στρατηγικής για την απασχόληση και την ανάπτυξη, Ευρώπη 2020, βασισμένη στον μεγαλύτερο συντονισμό των οικονομικών πολιτικών, η οποία εστιάζεται στους νευραλγικούς τομείς στους οποίους απαιτείται δράση ώστε να ενισχυθεί το δυναμικό διατηρήσιμης ανάπτυξης και ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης.
- (2) Στις 13 Ιουλίου 2010, το Συμβούλιο εξέδωσε σύσταση σχετικά με τους γενικούς προσανατολισμούς της οικονομικής πολιτικής των κρατών μελών και της Ένωσης (2010 έως 2014) και, στις 21 Οκτωβρίου 2010, εξέδωσε απόφαση σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές των πολιτικών απα-

σχόλησης των κρατών μελών⁽³⁾, οι οποίες από κοινού αποτελούν τις «ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές». Τα κράτη μέλη κλήθηκαν να λαμβάνουν υπόψη τις ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές στις οικονομικές τους πολιτικές και στις πολιτικές για την απασχόληση.

- (3) Στις 29 Ιουνίου 2012, οι αρχηγοί κρατών ή κυβερνήσεων των κρατών μελών ενέκριναν «Σύμφωνο για την ανάπτυξη και την απασχόληση», το οποίο παρέχει ένα συνεκτικό πλαίσιο δράσης σε επίπεδο κρατών μελών, ΕΕ και ευρωζώνης, με την κινήτοποίηση όλων των δυνατών μηχανισμών, μέσων και πολιτικών. Έλαβαν αποφάσεις σχετικά με τη δράση που πρέπει να αναληφθεί στο επίπεδο των κρατών μελών, ιδίως εκφράζοντας την απόλυτη προσηλωσή τους στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και στην εφαρμογή των συστάσεων ανά χώρα.
- (4) Στις 10 Ιουλίου 2012, το Συμβούλιο εξέδωσε σύσταση⁽⁴⁾ σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Ιταλίας για το 2012 και εξέδωσε τη γνώμη του σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας της Ιταλίας για την περίοδο 2012-2015.
- (5) Στις 28 Νοεμβρίου 2012, η Επιτροπή εξέδωσε την Ετήσια Επισκόπηση της Ανάπτυξης, δίνοντας το εναρκτήριο λάκτισμα για το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο του 2013 για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών. Επίσης στις 28 Νοεμβρίου 2012, η Επιτροπή, επί τη βάση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, εξέδωσε την έκθεση για τον Μηχανισμό Επαγρύπνησης, στην οποία προσδιόρισε την Ιταλία ως ένα από τα κράτη μέλη τα οποία θα έπρεπε να υποβληθούν σε εμπειροστατωμένη επισκόπηση.
- (6) Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει συμμετάσχει δεόντως στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97, και, στις 7 Φεβρουαρίου 2013, ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με την απασχόληση και τις κοινωνικές πιυχές στην ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης 2013 και ψήφισμα σχετικά με τη συμβολή στην ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης 2013.
- (7) Στις 14 Μαρτίου 2013, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε τις προτεραιότητες για την εξασφάλιση χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, δημοσιονομικής εξυγίανσης και δράσης για την ενίσχυση της ανάπτυξης. Υπογράμμισε την ανάγκη να επιδιωχθεί διαφοροποιημένη, φιλική προς την ανάπτυξη δημοσιονομική εξυγίανση, να αποκατασταθούν οι κανονικές συνθήκες δανειοδότησης στην οικονομία, να προωθηθούν η ανάπτυξη και η ανταγωνιστικότητα, να καταπολεμηθούν η ανεργία και οι κοινωνικές επιπτώσεις της κρίσης και να εκσυγχρονιστεί η δημόσια διοίκηση.

⁽¹⁾ ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1.

⁽²⁾ ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25.

⁽³⁾ Διατηρήθηκαν για το 2013 με την απόφαση 2013/208/ΕΕ του Συμβουλίου, της 22ας Απριλίου 2013, σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών (ΕΕ L 118 της 30.4.2013, σ. 21).

⁽⁴⁾ ΕΕ C 219 της 24.7.2012, σ. 46.

- (8) Στις 10 Απριλίου 2013, η Επιτροπή εξέδωσε τα αποτελέσματα της εμπεριστατωμένης επισκόπησης της για την Ιταλία, δυνάμει του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011. Από την ανάλυση που πραγματοποίησε η Επιτροπή οδηγείται στο συμπέρασμα ότι η Ιταλία πλήττεται από μακροοικονομικές ανισορροπίες, για τις οποίες απαιτείται να αναληφθεί αποφασιστική πολιτική δράση. Ειδικότερα, η απώλεια εξωτερικής ανταγωνιστικότητας, καθώς και το υψηλό δημόσιο χρέος σε ένα περιβάλλον παρατεταμένης υποτονικής ανάπτυξης εξακολουθούν να προσδιορίζονται ως οι κύριες μακροοικονομικές ανισορροπίες της Ιταλίας.
- (9) Στις 11 Απριλίου 2013, η Ιταλία υπέβαλε το εθνικό της πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων για το 2013 και το οικείο πρόγραμμα σταθερότητας για την περίοδο 2012-2017. Μετά την εν λόγω υποβολή, η νέα κυβέρνηση που σχηματίστηκε στις 28 Απριλίου εκδίησε την πρόθεσή της να ενισχύσει το πρόγραμμα διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, επιβεβαιώνοντας ταυτόχρονα τους δημοσιονομικούς στόχους που παρουσιάστηκαν στο πρόγραμμα σταθερότητας. Στις 17 Μαΐου, εκδόθηκε νομοθετικό διάταγμα το οποίο περιλαμβάνει νέες διατάξεις για τη φορολόγηση της ακίνητης περιουσίας και την επέκταση του συστήματος συμπλήρωσης του μισθού στους υποαπασχολούμενους εργαζόμενους. Προκειμένου να ληφθεί υπόψη η αλληλεξάρτησή τους, τα δύο προγράμματα και τα δύο νέα μέτρα που λήφθηκαν από την κυβέρνηση αξιολογήθηκαν συγχρόνως.
- (10) Βάσει της αξιολόγησης του προγράμματος σταθερότητας σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97, το Συμβούλιο είναι της γνώμης ότι το μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζονται οι δημοσιονομικές προβολές στο πρόγραμμα σταθερότητας είναι αισιόδοξο για το 2014 σε σύγκριση με τις εαρινές προβλέψεις του 2013 των υπηρεσιών της Επιτροπής. Το σενάριο αυτό κρίνεται εύλογο από το 2015. Ωστόσο, τούτο ισχύει υπό την προϋπόθεση ότι θα εφαρμοστούν πλήρως οι εγκριθείσες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, γεγονός που εξακολουθεί να συνιστά πρόκληση. Η δημοσιονομική στρατηγική που παρουσιάστηκε στο πρόγραμμα σταθερότητας επιβεβαιώθηκε από τη νέα κυβέρνηση και εγκρίθηκε από το Κοινοβούλιο. Στόχος της είναι η διατήρηση του ελλείμματος κάτω από το όριο αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ που προβλέπεται στη Συνθήκη καθ' όλη την περίοδο του προγράμματος, η επίτευξη του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου (ΜΔΣ) το 2013 και η θέση του δείκτη του χρέους προς το ΑΕΠ σε καθοδική πορεία από το 2014. Το πρόγραμμα σταθερότητας επιβεβαιώνει τον ΜΔΣ της επίτευξης ισοσκελισμένου από διαρθρωτική άποψη δημοσιονομικού αποτελέσματος, ευθυγραμμισμένου με το σύμφωνο σταθερότητας και ανάπτυξης. Το έλλειμμα μειώθηκε το 2012 στο όριο αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ που προβλέπεται στη Συνθήκη και, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις των υπηρεσιών της Επιτροπής του 2013, αναμένεται να διατηρηθεί κάτω από στο όριο αναφοράς που προβλέπεται στη Συνθήκη την περίοδο 2013-2014. Οι διατάξεις που θεσπίστηκαν από την ιταλική κυβέρνηση στις 17 Μαΐου εκτιμάται ότι δεν θα έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο έλλειμμα, εφόσον εφαρμοσθούν με συνέπεια. Όπως περιγράφεται στην απόφαση για την εξαίρεση από τη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 21 Ιουνίου 2013, δύο ρήτρες διασφάλισης τέθηκαν σε ισχύ στη νομοθεσία για να διασφαλιστεί η επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων. Μετά τη βελτίωση κατά 2,7 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ αθροιστικά στο διάστημα 2009-2012, και υπό την προϋπόθεση ότι δεν θα υπάρξουν περαιτέρω αλλαγές πολιτικής, το διαρθρωτικό ισοζύγιο ως ποσοστό του ΑΕΠ προβλέπεται να βελτιωθεί κατά μία επιπλέον ποσοστιαία μονάδα το 2013, ανερχόμενο σε - 0,5 %, και στη συνέχεια να επιδεινωθεί οριακά το 2014.
- Το διαρθρωτικό πρωτογενές ισοζύγιο αναμένεται να ανέλθει σχεδόν σε 5 % του ΑΕΠ το 2014. Η προβλεπόμενη διαρθρωτική προσαρμογή για το 2013 είναι η κατάλληλη, επίσης βάσει ανάλυσης των δαπανών χωρίς να υπολογίζονται τα μέτρα διακριτικής ευχέρειας, ενώ, με βάση τις εαρινές προβλέψεις του 2013 των υπηρεσιών της Επιτροπής, για το 2014 διαφαίνεται απόκλιση από την πορεία προσαρμογής για την επίτευξη του ΜΔΣ. Το πρόγραμμα σταθερότητας προβλέπει ότι ο δείκτης δημόσιου χρέους θα κορυφωθεί το 2013 και ότι στη συνέχεια θα αρχίσει να μειώνεται χάρη και στα σχεδιαζόμενα έσοδα από ιδιωτικοποιήσεις που ανέρχονται σε 1 ποσοστιαία μονάδα του ΑΕΠ ετησίως. Στις προβλέψεις ωστόσο, ο δείκτης χρέους προς το ΑΕΠ συνεχίζει να αυξάνεται σε 132,2 % του ΑΕΠ μέχρι το 2014 στην παραδοχή ότι δεν θα υπάρξει μεταβολή πολιτικής, λόγω επίσης της εξόφλησης των εμπορικών χρεών, που έχει ως αποτέλεσμα να προστεθούν περίπου 2,5 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 2013-2014, ενώ δεν περιλαμβάνονται έσοδα από ιδιωτικοποιήσεις καθώς δεν έχουν ακόμη προσδιοριστεί οι λεπτομέρειες. Από το 2013, η Ιταλία βρίσκεται σε τριετή μεταβατική περίοδο όσον αφορά τη συμμόρφωση με το κριτήριο του χρέους και η πορεία του χρέους στο πρόγραμμα σταθερότητας διασφαλίζει επαρκή πρόοδο προς τη συμμόρφωση με το εν λόγω κριτήριο. Ωστόσο, οι προβλέψεις ως προς το έλλειμμα και το χρέος στο πρόγραμμα σταθερότητας βασίζονται στην πλήρη εφαρμογή των δημοσιονομικών μέτρων και στη θέσπιση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, που είναι ουσιαστικής σημασίας για την παγίωση της εμπιστοσύνης της αγοράς και την προώθηση της ανάπτυξης και της απασχόλησης.
- (11) Ενώ έχουν θεσπιστεί σημαντικές μεταρρυθμίσεις για την προώθηση της δημοσιονομικής βιωσιμότητας και την τόνωση της ανάπτυξης, η πλήρης εφαρμογή τους εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση και υπάρχει περιθώριο για περαιτέρω δράση. Μια σειρά από σημαντικά προταθέντα μέτρα δεν έχουν ακόμη εγκριθεί ή χρειάζεται επιπλέον να θεσπιστεί η σχετική νομοθεσία και υπάρχουν κίνδυνοι η συγκεκριμένη εφαρμογή τους να μην τηρηθεί με συνέπεια σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης. Παρά τα μέτρα που ελήφθησαν, η αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης από άποψη κανονιστικού και διαδικαστικού πλαισίου, ποιότητας διακυβέρνησης και διοικητικής ικανότητας εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από αδυναμίες που επηρεάζουν την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων και το επιχειρηματικό περιβάλλον.
- (12) Η ολοκλήρωση της μεταρρύθμισης της αστικής δικαιοσύνης με την ομαλή εφαρμογή της αναδιοργάνωσης των δικαστηρίων και τη μείωση της υπερβολικής διάρκειας του χρόνου εκδίκασης, των εκκρεμών δικαστικών υποθέσεων και του μεγάλου αριθμού δικαστικών διαφορών, είναι απαραίτητη ώστε να βελτιωθεί η το επιχειρηματικό περιβάλλον. Έπειτα από απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου του Οκτωβρίου 2012 για τη διαμεσολάβηση, απαιτείται δράση για την προώθηση της χρησιμοποίησης μηχανισμών εξωδικαστικής επίλυσης διαφορών. Η διαφθορά αποτελεί σοβαρό λόγο ανησυχίας και το κόστος της εκτιμάται σε 4 % του ΑΕΠ, γεγονός που παρεμποδίζει σημαντικά το δυναμικό για οικονομική ανάκαμψη. Πρέπει να δοθεί συνέχεια στον νόμο για την καταπολέμηση της διαφθοράς του Νοεμβρίου 2012 και θα μπορούσε να βελτιωθεί περαιτέρω η καταστολή της διαφθοράς, ιδίως όσον αφορά τις διατάξεις περί παραγραφής που χαρακτηρίζονται επί του παρόντος από σύντομες προθεσμίες παραγραφής.

- (13) Η φιλόδοξη στρατηγική δημοσιονομικής εξυγίανσης που υλοποιείται μέχρι σήμερα έχει συνδυαστεί με την ενσωμάτωση κανόνα περί ισοσκελισμένου προϋπολογισμού στο Σύνταγμα, τον Απρίλιο του 2012, και με δράση για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας των δημοσίων δαπανών. Ωστόσο, κενά στην υλοποίηση δεν επέτρεψαν να είναι πλήρως αποτελεσματική η αναληφθείσα δράση. Το πολιτικό αδιέξοδο παρεμπόδισε την απαραίτητη μείωση του αριθμού των επαρχιών. Το σχέδιο δράσης για τη συνοχή κατέστησε δυνατή την επιτάχυνση της απορρόφησης των διαρθρωτικών κονδυλίων που ανέρχονται περίπου σε 11,9 δισεκατ. EUR σε τρεις διαδοχικές φάσεις. Ωστόσο, η βελτίωση της συνολικής διαχείρισης των κονδυλίων εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από έλλειψη αισιοδοξίας, ιδίως στη Νότιο Ιταλία, γεγονός που δημιουργεί σοβαρές ανησυχίες ενόψει της περιόδου προγραμματισμού 2014-2020. Τούτο αφήνει μεγάλα περιθώρια για βελτίωση της αποτελεσματικότητας των δημόσιων δαπανών.
- (14) Οι τράπεζες διαδραματίζουν παραδοσιακά αποφασιστικό ρόλο στη στήριξη της ιταλικής οικονομικής δραστηριότητας, ιδίως μέσω της χορήγησης δανείων σε μικρές επιχειρήσεις, αλλά η ικανότητά τους να διαδραματίζουν τον ρόλο αυτό έχει περιοριστεί λόγω της παρατεταμένης οικονομικής ύφεσης. Ο αυξημένος πιστωτικός κίνδυνος, σε συνδυασμό με ένα μεγάλο και αυξανόμενο απόθεμα μη εξυπηρετούμενων δανείων, έχει συμβάλει στη συρρίκνωση των δανειοδοτικών δυνατοτήτων και επιτείνει τη χαμηλή αποδοτικότητα των τραπεζών. Σε απάντηση, η Τράπεζα της Ιταλίας αξιολογεί την καταλληλότητα των προβλέψεων για επισφαλή δάνεια με επιτόπιους ελέγχους. Ειδικά χαρακτηριστικά εταιρικής διακυβέρνησης ορισμένων ιταλικών τραπεζών ενδέχεται να περιορίζουν την αποτελεσματικότητα της χρηματοπιστωτικής διαμεσολάβησής τους. Θεσπίστηκαν μέτρα ενθάρρυνσης της χρησιμοποίησης μη τραπεζικών διαύλων χρηματοδότησης, ιδίως της χρηματοδότησης μέσω της έκδοσης μετοχών και εταιρικών ομολόγων, και προώθησης της ικανότητας καινοτομίας, αλλά το πεδίο εφαρμογής τους παραμένει περιορισμένο. Η μεταφορά στην εθνική νομοθεσία της οδηγίας 2000/35/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2000, για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές⁽¹⁾, και ο σχεδιαζόμενος διακανονισμός του σωρευθέντος αποθέματος εμπορικών οφειλών θα συμβάλει στη βελτίωση της ρευστότητας των επιχειρήσεων.
- (15) Τον Ιούνιο του 2012, θεσπίστηκε ευρεία μεταρρύθμιση της αγοράς εργασίας για την αντιμετώπιση των δυσκαμιών και του κατακερματισμού της αγοράς εργασίας. Η μεταρρύθμιση πρέπει να ολοκληρωθεί με τη θέσπιση εκκρεμούσας εκτελεστικής νομοθεσίας και την προσεκτική παρακολούθηση της επιτόπιας εφαρμογής της στην πράξη. Επιπλέον, οι δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης πρέπει ακόμη να συνενωθούν με τους οργανισμούς παροχών απασχόλησης ώστε να στηριχθεί η εφαρμογή αποτελεσματικών στρατηγικών ενεργοποίησης. Οι κοινωνικοί εταίροι προσδιόρισαν με διαδοχικές συμφωνίες ένα νέο πλαίσιο καθορισμού των μισθών την περίοδο 2011-2013. Το τελευταίο στηρίζεται από φορολογικά κίνητρα για την προώθηση καλύτερης ευθυγράμμισης των μισθών με την παραγωγικότητα και τις συνθήκες στην τοπική αγορά εργασίας. Το εν λόγω πλαίσιο θα πρέπει να εφαρμοστεί αποτελεσματικά και να προσαρμοστεί προοδευτικά με βάση την παρακολούθηση των αποτελεσμάτων.
- (16) Η ανεργία των νέων και το ποσοστό των νέων που βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης συνέχισαν να αυξάνονται για να φτάσουν σε 37 % και 21,1 % αντίστοιχα μέχρι το τέλος του 2012. Τόσο το ποσοστό φοίτησης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση όσο και το ποσοστό απασχόλησης των νέων αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης συγκαταλέγονται στα χαμηλότερα της Ένωσης, γεγονός που καταδεικνύει ότι οι δεξιότητες των νέων αποφοίτων δεν έχουν προσαρμοσθεί προσηκόντως προς τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας. Η πρόωγη αποχώρηση από το σχολείο, παρά την ελαφρά μείωσή της, παραμένει σε υψηλά επίπεδα. Τούτο δημιουργεί ανησυχίες σχετικά με την απόδοση του εκπαιδευτικού συστήματος. Ένα από τα κεντρικά στοιχεία ως προς τούτο είναι το επάγγελμα του εκπαιδευτικού το οποίο χαρακτηρίζεται σήμερα από ενιαία σταδιοδρομία και παρέχει περιορισμένες προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης. Η συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας παραμένει περιορισμένη και η απόκλιση μεταξύ ανδρών και γυναικών στον τομέα της απασχόλησης είναι από τις μεγαλύτερες στην Ένωση. Ο κίνδυνος φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, και ιδίως οι ακραίες υλικές στερήσεις, σημειώνουν αισθητή αύξηση, ενώ το σύστημα κοινωνικής προστασίας αντιμετωπίζει αυξημένες δυσκολίες να καλύψει τις κοινωνικές ανάγκες καθόσον επηρεάζεται από τις συνταξιοδοτικές δαπάνες.
- (17) Η δομή του φορολογικού συστήματος παραμένει πολύπλοκη και επιβαρύνει σε μεγάλο βαθμό τους τομείς της εργασίας και του κεφαλαίου. Μετά την προσπάθεια που αναλήφθηκε την περίοδο 2010-2011, τα πρόσθετα μέτρα που θεσπίστηκαν για τη μετάθεση των φορολογικών βαρών από τους συντελεστές παραγωγής στην κατανάλωση, την ιδιοκτησία και το περιβάλλον υπήρξαν πιο περιορισμένα. Απαιτούνται ακόμη μέτρα για την απλούστευση του φορολογικού συστήματος, τον εξορθολογισμό των φορολογικών δαπανών, την ευθυγράμμιση της βάσης του φόρου ακίνητης περιουσίας με τις τιμές της αγοράς, την ενίσχυση της συμμόρφωσης και την αποτροπή της φοροδιαφυγής. Ενώ εκκρεμεί η αναπροσαρμογή των κτηματολογικών αξιών, η σχεδιαζόμενη μεταρρύθμιση της φορολόγησης της ακίνητης περιουσίας θα στοχεύει στο να την καταστήσει πιο δίκαια, λαμβάνοντας υπόψη τους περιορισμούς που τίθενται από τη δημοσιονομική στρατηγική που προβλέπει το πρόγραμμα σταθερότητας. Ο περιορισμός της παραοικονομίας και της αδήλωτης εργασίας μπορεί να αποβεί ωφέλιμος για τα δημόσια οικονομικά και να έχει θετικές επιπτώσεις από άποψη δίκαιης μεταχείρισης. Η επανεξέταση των απαλλαγών από τον ΦΠΑ ή των μειωμένων συντελεστών και των άμεσων φορολογικών δαπανών ενδέχεται να απαιτήσει κάποιες προσαρμογές στις κοινωνικές μεταβιβάσεις ώστε να ελαχιστοποιηθεί ο διανεμητικός τους αντίκτυπος.
- (18) Έχουν καταβληθεί αξιοσημείωτες προσπάθειες για την ελευθέρωση του τομέα των υπηρεσιών. Ωστόσο, η μεταρρύθμιση των νομοθετικών κατοχυρωμένων επαγγελμάτων πρέπει να προωθηθεί περαιτέρω ώστε να αντιμετωπιστούν οι εναπομένοντες περιορισμοί και οι βασικές της αρχές πρέπει να διασφαλιστούν από πιθανές υπαναχωρήσεις, που απορρέουν ιδίως από τη μεταρρύθμιση του νομικού επαγγέλματος. Μετά την απόφαση που εξέδωσε το Συνταγματικό Δικαστήριο, τον Ιούλιο του 2012, η δράση για το άνοιγμα των τοπικών δημόσιων υπηρεσιών στον ανταγωνισμό είναι επίσης σημαντική. Η συνέχεια που θα δοθεί στις προτάσεις της ιταλικής αρχής ανταγωνισμού, όπως προβλέπεται από την ιταλική νομοθεσία, θα συμβάλει στην αντιμετώπιση των θεμάτων αυτών.

(¹) EE L 200 της 8.8.2000, σ. 35.

- (19) Η μεταρρύθμιση των βιομηχανιών δικτύου βρίσκεται σε εξέλιξη όσον αφορά το άνοιγμα της πρόσβασης στην αγορά και τη βελτίωση της ικανότητας υποδομών, αλλά υπολείπονται σημαντικές προκλήσεις. Ο διαχωρισμός στον τομέα του φυσικού αερίου έχει σχεδόν ολοκληρωθεί και τον Μάρτιο του 2013 η εθνική στρατηγική για την ενέργεια πρέπει να συνεχιστεί περαιτέρω. Το άνοιγμα των τηλεπικοινωνιών στον ανταγωνισμό αποτελεί ένα ακόμη πιθανό πεδίο δράσης. Δεν έχει συσταθεί ακόμη η νέα αρχή μεταφορών αρμόδια για αυτοκινητοδρόμους, αεροδρόμια, λιμάνια και σιδηροδρόμους. Θα πρέπει να είναι ανεξάρτητη, να τροφοδοτείται με τους απαιτούμενους για τη λειτουργία της πόρους και να διαθέτει αρμοδιότητα επιβολής κυρώσεων. Υπάρχει επίσης σοβαρό πρόβλημα εσωτερικών και διασυνοριακών ελλείψεων σε υποδομές, με ανισότητες μεταξύ Βορρά και Νότου, με αποτέλεσμα υψηλές τιμές στον τομέα της ενέργειας, χαμηλή ευρυζωνική διείσδυση και κυκλοφοριακή συμφόρηση.
- (20) Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, η Επιτροπή διενήργησε συνολική ανάλυση της οικονομικής πολιτικής της Ιταλίας. Αξιολόγησε το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων και το πρόγραμμα σταθερότητας και παρουσίασε εμπειριστατωμένη επισκόπηση. Έλαβε υπόψη όχι μόνο τη χρησιμότητά τους για την άσκηση διατηρήσιμης δημοσιονομικής και κοινωνικοοικονομικής πολιτικής στην Ιταλία, αλλά και το κατά πόσο συνάδουν με τους κανόνες και τις κατευθύνσεις της ΕΕ, δεδομένης της ανάγκης ενδυνάμωσης της συνολικής οικονομικής διακυβέρνησης της Ένωσης μέσω της συνεκτίμησης στοιχείων σε επίπεδο ΕΕ κατά τη διαμόρφωση των μελλοντικών εθνικών αποφάσεων. Οι συστάσεις της Επιτροπής βάσει του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου αποτυπώνονται στις συστάσεις 1 έως 6 κατωτέρω.
- (21) Βάσει της παρούσας αξιολόγησης, το Συμβούλιο εξέτασε το πρόγραμμα σταθερότητας και η γνώμη του ⁽¹⁾ αντικατοπτρίζεται ιδίως στη σύσταση 1 κατωτέρω.
- (22) Βάσει της εμπειριστατωμένης επισκόπησης της Επιτροπής και της παρούσας αξιολόγησης, το Συμβούλιο εξέτασε το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων και το πρόγραμμα σταθερότητας της Ιταλίας. Οι συστάσεις του βάσει του άρθρου 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 αντικατοπτρίζονται στις συστάσεις 1 έως 6 παρακάτω.
- (23) Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, η Επιτροπή διενήργησε επίσης ανάλυση της οικονομικής πολιτικής για το σύνολο της ζώνης του ευρώ. Στη βάση αυτή, το Συμβούλιο έχει εκδώσει ειδικές συστάσεις που απευθύνονται στα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ ⁽²⁾. Ως χώρα που έχει ως εθνικό νόμισμα το ευρώ, η Ιταλία θα πρέπει επίσης να διασφαλίσει την πλήρη και έγκαιρη εφαρμογή των εν λόγω συστάσεων,

ΣΥΝΙΣΤΑ στην Ιταλία να αναλάβει δράση κατά την περίοδο 2013-2014 προκειμένου:

1. Να διασφαλίσει ότι το έλλειμμα θα διατηρηθεί το 2013 κάτω από το όριο αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ που προβλέπεται στη Συνθήκη, με την πλήρη εφαρμογή των θεσπισθέντων μέτρων. Να

⁽¹⁾ Βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97.

⁽²⁾ Βλέπε σελίδα 97 της παρούσας Επίσημης Εφημερίδας.

επιδιώξει τη διαρθρωτική προσαρμογή με κατάλληλους ρυθμούς και με δημοσιονομική εξυγίανση που ευνοεί την ανάπτυξη ούτως ώστε να επιτύχει και να διατηρήσει τον ΜΔΣ αρχής γενομένης από το 2014. Να επιτύχει τα προβλεπόμενα διαρθρωτικά πρωτογενή πλεονάσματα, ώστε ο πολύ υψηλός δείκτης χρέους προς ΑΕΠ να ακολουθήσει σταθερά πτωτική πορεία. Να συνεχίσει να επιδιώκει διαρκή βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας των δημόσιων δαπανών εφαρμόζοντας πλήρως τα μέτρα που θεσπίστηκαν το 2012 και συνεχίζοντας την προσπάθεια διενεργώντας τακτικές και εμπειριστατωμένες επισκοπήσεις των δαπανών σε όλα τα κυβερνητικά επίπεδα.

2. Να διασφαλίσει την έγκαιρη εφαρμογή των υπό εξέλιξη μεταρρυθμίσεων με την ταχεία θέσπιση των αναγκαίων μέτρων ενσωμάτωσης στη νομοθεσία, ακολουθούμενη από συγκεκριμένα μέτρα υλοποίησης σε όλα τα επίπεδα κυβέρνησης και με όλους τους αρμόδιους φορείς, και με παρακολούθηση του αντικτύπου τους. Να ενισχύσει την αποδοτικότητα της δημόσιας διοίκησης και να βελτιώσει τον συντονισμό μεταξύ των επιπέδων κυβέρνησης. Να απλουστεύσει το διοικητικό και κανονιστικό πλαίσιο για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις και να μειώσει τη διάρκεια του χρόνου εκδίκασης και τον μεγάλο αριθμό διαφορών στην αστική δικαιοσύνη, μεταξύ άλλων με την προώθηση διαδικασιών εξωδικαστικής διευθέτησης των διαφορών. Να ενισχύσει το νομικό πλαίσιο για την καταστολή της διαφθοράς, μεταξύ άλλων αναθεωρώντας τους κανόνες που διέπουν τις προθεσμίες παραγραφής. Να θεσπίσει διαρθρωτικά μέτρα για τη βελτίωση της διαχείρισης των κονδυλίων της ΕΕ στις νότιες περιοχές σε ό,τι αφορά την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020.
3. Να επεκτείνει βέλτιστες πρακτικές εταιρικής διακυβέρνησης σε όλο τον τραπεζικό τομέα οι οποίες οδηγούν σε μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα ώστε να στηριχτεί η ροή πιστώσεων σε παραγωγικές δραστηριότητες. Να προωθήσει το επιτελούμενο έργο όσον αφορά τον έλεγχο ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού στον τραπεζικό τομέα και να διευκολύνει τη διευθέτηση/εξυγίανση των μη εξυπηρετούμενων δανείων στους ισολογισμούς των τραπεζών. Να προωθήσει περαιτέρω την ανάπτυξη των κεφαλαιαγορών ώστε να διαφοροποιηθεί η πρόσβαση των επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση, ιδίως σε ίδια κεφάλαια, και κατά συνέπεια, να προωθηθεί η ικανότητά τους για καινοτομία και ανάπτυξη.
4. Να διασφαλίσει την αποτελεσματική εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων όσον αφορά την αγορά εργασίας και τον καθορισμό των μισθών ώστε να καταστεί δυνατή η καλύτερη ευθυγράμμιση των μισθών με την παραγωγικότητα. Να λάβει περαιτέρω μέτρα για την προώθηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας, ιδίως των γυναικών και των νέων, για παράδειγμα μέσω «εγγύησης για τους νέους». Να ενισχύσει την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, να διασφαλίσει αποτελεσματικότερες δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης και να βελτιώσει τις συμβουλευτικές υπηρεσίες και υπηρεσίες σταδιοδρομίας για σπουδαστές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Να μειώσει τα φορολογικά αντικίνητρα για το δεύτερο εργαζόμενο μέλος της οικογένειας και να βελτιώσει την παροχή φροντίδας, ιδίως για τη φροντίδα των παιδιών και τη μακροχρόνια φροντίδα, και τις εξωσχολικές υπηρεσίες. Να εντείνει τις προσπάθειες πρόληψης της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου. Να βελτιώσει την ποιότητα των σχολείων και τα αποτελέσματα, ενισχύοντας επίσης την επαγγελματική εξέλιξη και διαφοροποιώντας την εξέλιξη σταδιοδρομίας των διδασκόντων. Να διασφαλίσει την αποτελεσματικότητα των κοινωνικών μεταβίβσεων, κυρίως με την καλύτερη στοχοδότηση των παροχών, ιδίως για νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος με παιδιά.

5. Να μεταθέσει το φορολογικό βάρος από την εργασία και το κεφάλαιο στην κατανάλωση, την ιδιοκτησία και το περιβάλλον με ουδέτερο από δημοσιονομική άποψη τρόπο. Για τον σκοπό αυτό, να επανεξετάσει το πεδίο των απαλλαγών από τον ΦΠΑ, των μειωμένων συντελεστών και των άμεσων φορολογικών δαπανών, και να μεταρρυθμίσει το σύστημα κτηματολογίου ώστε η περιοδική φορολογία ακίνητης περιουσίας να ευθυγραμμιστεί με τις τιμές της αγοράς. Να επιδιώξει την καταπολέμηση της διαφθοράς, να βελτιώσει τη φορολογική συμμόρφωση και να λάβει αποφασιστικά μέτρα για την καταπολέμηση της παραοικονομίας και της αδήλωτης εργασίας.
6. Να διασφαλίσει την ορθή εφαρμογή των μέτρων που στοχεύουν στο άνοιγμα των αγορών στον τομέα των υπηρεσιών. Να άρει τους εναπομείναντες περιορισμούς στις επαγγελματικές υπηρεσίες και να ενισχύσει την πρόσβαση στην αγορά, για παράδειγμα στον τομέα της παροχής τοπικών δημόσιων υπηρεσιών όπου πρέπει να προωθηθεί η χρήση διαδικασιών δημοσίων συμβάσεων,

αντί των άμεσων παραχωρήσεων. Να επιδιώξει την ανάπτυξη των μέτρων που λήφθηκαν για τη βελτίωση των όρων πρόσβασης στην αγορά των βιομηχανικών δικτύου, ιδίως θέτοντας ως προτεραιότητα τη σύσταση της αρχής μεταφορών. Να αναβαθμίσει την ικανότητα των υποδομών εστιάζοντας στις ενεργειακές διασυνδέσεις, τις διατροφικές μεταφορές και τις ευρυζωνικές υπηρεσίες υψηλών ταχυτήτων στις επικοινωνίες, έχοντας επίσης ως στόχο την αντιμετώπιση των ανισοτήτων Βορρά-Νότου.

Βρυξέλλες, 9 Ιουλίου 2013.

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
R. ŠADŽIUS